

SZÓSZÉK – ÚRASZTALA

SIMÉN DOMOKOS

BIZONYSÁGOT

Jn 5, 33—36

Életünkben a hit nem szegődött, hanem ösztönös útítársunk. Elkísér a bölcsőtől, egyesek szerint a sírig, mások szerint a síron túl is. Ott van gyermekeink szemében, ifjaink jövőlátásában, a felnőttek lelki-szellemi alapállásában s öregeink zsörtőlődő megnyugvásában. Ez emberségünk született közös ajándéka, joga és diplomája. Nem szabad összetéveszteni a hitvallással.

Az ösztönös hit akkor válik tudatossá, ha bizonyságon alapszik; ha az ész vagy a szív alátámasztja, igazolja, bizonyságot szerez neki. Annál erősebb a hite valakinek, minél több a bizonysága; s annál kicsinyhitűbb valaki, minél kevessebbet tudott a bizonyság forrásához közel jutni. A kicsinyhitűség semmilyen felfogásban sem tagadása a hitnek. Az erős bizonyságon alapult hit, ha az értelem és érzelem részaránya kiegyensúlyozott, az *igaz hit*. Ezért vágyott az ember — egyénként és közösségben is — mindig a bizonyságra. A történelem színmalmának vitorláit, hogy évezedeket őrlött le, a bizonyság szele hajtotta és hajtja.

Jézus koráig a bizonyságok hordozói egyes kivételek voltak, akik kisajátították maguknak a jogot a bizonyságtevésre. A bizonyság égi csatornáinak vallották magukat s úgynevezett csodákkal igazolták nem közönségesnek hirdetett kiváltságukat; ez volt a bizonyságuk. Jézus hitetlennek nevezi kortársait, mert ha csodákat nem látnak, nem hisznek.

A felolvasott bibliai részből világosan kitűnik Jézus újszerű felfogása a bizonyságtevésről. Kora a lélek, a szellem és a társadalmi áthangolás időszaka volt. Mindenki, akinek küldetésében fogant szava volt, aki valami újat mondott, annak bizonyítania kellett. Ezt várták Keresztelő Jánostól is. Mivel a János bizonysága — mondanivalója újszerűsége — csak részleges volt, Jézus „embertől nyert bizonyságtételnek“ nevezi. Égő és fénylő szövétneknek nevezi Jánost, akinek világosságában — részmevlátásában — csak egy ideig tudnak „örvendezni“, megújulni és megigazíttatni. Isten örömezenetét, az egyetemes emberit, Jézus hirdette. Vallotta, hogy neki megbízása van elhivatottságában arra, hogy tisztázza Isten, ember és a világ viszonyát. Ezt kérték számon tőle lépten-nyomon. A tanítványok elhívásából nagypénteki tragédiájáig — szóban, cselekedetben, gondolkozásban bizonyságot tett arról, hogy nem a maga hasznára él és cselekszik. Nincs bezárva az önérdék zárt körébe. Evangéliuma egyetemes kilátó. Annyira meg van győződve mindarról, amiről szól — annak igazságáról —, hogy érzi: Isten mondatja, cselekedtetni vele beszédeit, életét. Amikor ennek a bizonyosságát kéri tőle — hitünk s a felolvasott szöveg szerint —, nem a csodák fogantyújához nyúl, hanem a bizonyságtevésnek egészen újszerű — és mindig időszerű — meghatározását adja: azok a dolgok, amelyeket rám bíztak, hogy elvégezzem, s azok, amelyeket cselekszem, azok tesznek bizonyságot rólam, hogy az Atya küldötte vagyok. Isten is bizonyságot tesz rólam akkor, amikor megsegít. E bizonyság nem ideig való; örökkévaló, mint az, akiről bizonyságot tesz. Ebben tud csak összhangba jönni a hit és a cselekedet. Mintha ezt mondaná: az én bizonyságom, bizonyságtevésem örökkévaló és igaz, mert Istenig és emberig ér.

Nemcsak Jézus idejében, hanem utána is a bizonyságkérés és bizonyságtevés az emberi hit igazságának a naponkénti faggatója. Tettek már bizonyságot a történelem folyamán fegyverrel; önmagukat istennek vagy prófétának kinevező csallással és hamissággal; lopással és gyilkossággal; mindent túlharsogó szilaj szóval és szerény némasággal. A bizonyságtevés értékét az adja meg, hogy kiről tesszük

és hogyan tesszük azt. Minden bizonyásznak annyi az értéke, amennyire az embert szolgálja. Ez Isten akarata.

Minden embernek annyi az értéke, amennyit bizonyítani tud arról, hogy a reábizottakat elvégzi, megőrzi. Bizonyásgtevők, bizonyásghordozók vagyunk, mint egy pecsét.

Mondják, hogy a mohi csatából Béla király ruhát cserélve menekült meg. A rendeleteit hitelesítő királyi pecsétje a csatatéren maradt. A tatárok sehogy sem tudták előcsalni az embereket az erdőből és barlangokból, hogy learassák a gabonát. A tatárokhöz átpártoltak közül futárokat menesztettek szerteszét, s a csatamezőn megtalált királyi pecséttel hitelesített iraton — amit a király nevében írtak — hazahívták a rejtőző embereket. A hívó szónak nem hittek a megrettentek, de a pecsét bizonyosságának hittek. Aratás után a tatárok legyilkolták mindazokat, akiket már nem hurcoltak el. Ilyen hitelét veszített bizonyás, látszat-bizonyás-életű ember sok van a földön; akik megtagadják embervoltuk, vagy nem töltik be ember-hivatásuk.

A bizonyás eligazító is. Olvasom Sütő András tollából, hogy egy külföldi tanulmányútra indult atyánkfia itthon, Erdélyben hallotta, hogy anyai magyarul beszélő él Bécsben, hogy lépten-nyomon beléjük ütközik a vándor. Kíváncsi lett, s a több mint kétszáz éves napló vallomása szerint, egy-két „közönséges emberen kívül“ nem hallott hazai szót. Gondolta: a temető nem hazudhat. Odaindult. Sok magyar nevet látott a sírfeliratokon, de azok szövege idegen nyelven íródott. A németek németül, a csehek cseh nyelven, a lengyelek lengyelül írták a sírfeliratokat. A magyarok németül vagy latinul, de nem anyanyelven. Nem lehettek bizonyásai így annak a hiedelemnek, hogy Bécsben is őrzik a szülőföld hagyományait s az anyanyelvet.

A földi mértékkel mért bizonyások időről időre megcsalhatnak, mert emberi mértékkel méretnek, emberek számára. Isten bizonyásai nem csalnak meg. Istennek bizonyása az, hogy a rózsának mindig rózsaszállata van és nem szegfű. hogy a fügefa csak fügét teremhet és nem bojtortjánt, hogy a „jó gólyamadár“ őszre fordulva a másik hazájába vándorol. A rigó csak rigóul, a kakukk csak kakukk nyelven „beszél“. Az izzó égítetek világítanak és melegítenek; a vizek csak lefelé folynak. Az egész teremtett világban Isten tesz bizonyásot magáról.

Ilyen léteszakadttá válik az a gyermek, aki nem tud bizonyásot tenni arról, hogy szereti szüleit. Az a szülő, aki megtagadja gyermekét. Megszűnt a család, ha tagjai nem tudnak bizonyásot tenni a „családiasságról“. Bizonyásgtevés nélkül nincs barátság, testvériség, de nincs bizalom, békesség, ragaszkodás és hűség sem. Cselekedetünkkel bizonyítunk, mint a rózsa, mint a fügefa, mint a napok s a vizek; mint édesanyánk, vagy mint Jézus maga.

Bizonyásgtevésed naponta számon kéri valaki vagy valami. Bizonyítanod kell munkáddal, hogy szakmádnak jó ismerője, becsületes munkása vagy. Bizonyítanod kell az emberek előtt azt, hogy életed minden helyzetében-fordulatában ember: érett és igaz ember vagy. Egyházadban is cselekedetteddel kell bizonyítanod, hogy tudod, mi az egyház, hogy annak megtartó és jézusi értékeket vigyázó hivatás-teljesítésében te is részt veszel. Egyesek és közösségek várják, tégy bizonyásot arról, hogy éltető étellel tudsz élni. Ebben az értelemben a tegnapi cselekedetnek — ha nincs folytatása a mában — már kevés az értéke. A bizonyítás naponkénti pecsétje hiányzik életiratodról. Holnapi jószándékod talán már késő lesz. Mindig ma kell bizonyítanod azokról, amik reád bízottak. A szó csak gyenge szándék. Ma több kell. Bizonyíts magadról, cselekedj Isten szándékában, az emberek hasznára, közösségek előmenetelére úgy, hogy minden nap te is előbbre juss a bizonyásgtevő kereszténység útján — Isten országa felé! Amen.

SIMÉN DOMOKOS

ISTEN SZÁNTÓFÖLDJE VAGYUNK

1Kor 3, 9/b

Elődeink szerették és ismerték a földet; dolgozták és védték; tisztelték és megbecsülték, mert kenyeret, megélhetést, holnapot és biztonságot adott s haláluk után csendes pihenést. Azonosították magukat vele.

Ebből a földközelségből jöhetett az Oszövetség eredet-megfogalmazása is: por-